

การบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อ พุทธโฆภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม

Administration for Public Benefits According to Buddhist Principles
of Luang Phor Phuttho Phawana Foundation, Wat Sam Phran,
Nakhon Pathom Province

¹ปัญญวิทย์ สกุลงานการ, ²สถิตย์ นียมญาติ, ³กมลพร กัลยาณมิตร และ⁴ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช
¹Pannawee Sakulwanakarn, ²Kamolporn Kalyanamitra, ³Satit Niyomyaht and
⁴Tassanee Lakkhanapichonchat

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University
Email: virakarn169@hotmail.com

Received May 18, 2024; Revised August 23, 2024; Accepted August 25, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์การบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรม 2) ประเมินปัญหาในการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรม และ 3) เสนอแนะแนวทางการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทธโฆภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการผู้บริหารมูลนิธิหลวงพ่อพุทธโฆภาวนา จำนวน 6 คน ผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธิหลวงพ่อพุทธโฆภาวนา จำนวน 8 คน และประชาชนผู้บริจาคให้แก่มูลนิธิหลวงพ่อพุทธโฆภาวนา จำนวน 6 คน รวมจำนวน 20 คน ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปแบบพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า

1) ปัจจุบันสถานการณ์โลกและสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไปมาก ทำให้มูลนิธิหลวงพ่อพุทธโฆภาวนาต้องนำหลักพุทธธรรม ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4, พรหมวิหารธรรม 4, อิทธิบาท 4 และทศพิธราชธรรม 10 ประการ มาใช้ในการบริหารจัดการองค์การในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคน การบังคับบัญชาสั่งการ และการควบคุม เพื่อให้มีการจัดการที่เหมาะสมตามทำนองคลองธรรมของสังคมและกฎหมาย เกิดภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน จนทำให้การดำเนินการของมูลนิธิได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่มีจิตศรัทธาในการบริจาคอยู่ตลอดเวลา

2) ปัญหาขาดแคลนเงินที่จะนำมาช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และการขาดความร่วมมือจากผู้คนในสังคมที่จะมาช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างจริงจัง

3) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมองค์การที่อยู่ภายใต้หลักพุทธธรรมและกรอบศีลธรรมจะทำให้มูลนิธิดึงดูดประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับมูลนิธิมากขึ้น

คำสำคัญ: การบริหาร; สาธารณประโยชน์; หลักพุทธธรรม

Abstract

The research objectives were 1) to analyze the management for public benefits according to Buddhist principles, 2) to assess the problems in management for public benefits according to Buddhist principles, and (3) the suggestion for management guidelines for public benefits according to Buddhist principles of Luang Phor Phutthopawan Foundation, Sam Phran Temple, Nakhon Pathom Province. The research was qualitative. Key informants in this study included the executive committee of Luang Por Puttho Phawana Foundation, 6 people, 8 employees of Luang Phor Puttho Phawana Foundation, and people who donated to Luang Phor Puttho Phawana Foundation of 6 people, totaling of 20 people by using a purposive selection. The research tool was a structured interview form. Data were analyzed in a descriptive summary. The research results found that

1) The management for public benefits according to Buddhist principles of Luang Por Putthopawana Foundation, Sam Phran Temple, Nakhon Pathom Province, at present, the world and social situation had changed a lot. As a result, the Luangphor Putthophavana Foundation had to apply the principles of Buddhism, including the 4 Sangha Vatthu principles, the 4 Brahma Vihara Dhammas, the 4 Iddhipadas, and the 10 Dotsapidhara Dhammas, to use in managing the organization in terms of planning, organization, arrangement of people, command and control in order to have appropriate management according to the morality of society and the law. A good image was created that is trusted and believed by people until the operation of the foundation had been helped from people who had faith in donating all the time,

2) The problems in management for public benefits according to Buddhist principles of Luang Phor Phutthopawan Foundation, Sam Phran Temple, Nakhon Pathom Province was found that there was a shortage of money to be used to help children and youth to receive appropriate education and the lack of cooperation from people in society to help solve problems that occurred in society seriously,

3) The suggestions for management guidelines for public benefits according to Buddhist principles of Luang Phor Phutthopawan Foundation, Sam Phran Temple, Nakhon Pathom Province, including cultivating organizational values and culture that were based on Buddhist principles and a moral framework, the foundation would attract more people to participate in the foundation.

Keywords: Administration; Public Benefits; Buddhist Principles

บทนำ

ประเทศไทยมีมูลนิธิอยู่จำนวนมาก มูลนิธิมักจัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือสังคม ผู้ด้อยโอกาส หรือส่งเสริมวัฒนธรรม และจริยธรรมอันดีของสังคม มูลนิธิจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม มูลนิธิจึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่จะมาเติมเต็มส่วนที่ภาครัฐเข้าไปจัดการได้ไม่

เพียงพอกับความต้องการของประชาชน เช่น กรณีน้ำท่วม ทำให้มีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนมากมาย แม้รัฐบาลให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย แต่ก็ยังไม่เพียงพอ ทำให้มูลนิธิหลายแห่งเข้าช่วยเหลือด้วยการบริจาคเงิน และสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการช่วยเหลือผู้ประสบภัยสามารถมีส่วนร่วมทำประโยชน์เพื่อสังคมด้วย อาจกล่าวได้ว่า มูลนิธิทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมต่อและกระจายความเจริญให้กับประชาชนอย่างตรงจุด (นิฎวารณ รุจิณรงค์, 2563)

มูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม ทำหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน และทำคุณประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ แต่เนื่องจากวัตถุประสงค์ของมูลนิธินั้น คือ องค์กรที่ทำเพื่อสาธารณประโยชน์ เพราะต่างเชื่อและไว้วางใจว่ามูลนิธิจะนำเงินหรือสิ่งของที่ได้รับบริจาคไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมจริง ๆ ดังนั้น การบริหารงานขององค์กรต้องสะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใส (ณัฐวุฒิ เอี่ยมเนตร และ คณะ, 2567) การปฏิบัติงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีคุณธรรม จริยธรรม (Damnoen et al., 2021) เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน การทุจริต การขาดความรับผิดชอบ เพื่อให้มูลนิธิซึ่งเป็นองค์กรที่ทำเพื่อประโยชน์สาธารณะได้ถูกดำเนินการไปด้วยความสุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้ (นवलนภา จุลสุทธิ และ คณะ, 2567) ซึ่งการบริหารงานในแบบหลักพุทธศาสนาสะท้อนถึงจุดแข็งที่สำคัญ เพราะเป็นที่ยอมรับของประชาชนที่นับถือพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ โดยทั่วไป ในด้านจุดแข็งก็คือ การบริหารงานที่อยู่ภายใต้กรอบศีลธรรมและค่านิยมไปกับระบบการทำงาน (ฐิติพร สะสม, 2563) เพื่อให้เกิดความสบายใจแก่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิ และเพื่อให้มูลนิธินั้นเป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์โดยแท้จริง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม (Klompok et al., 2023) แล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีการในการฝึกอบรมตามความเหมาะสมต่อไป และเมื่อดำเนินการฝึกอบรมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต้องไม่ลืมว่าควรจะต้องมีการประเมินผลการฝึกอบรมด้วย ทั้งนี้ก็ต้องเลือกวิธีการประเมินผลให้เกิดความเหมาะสม และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (Damnoen, 2021)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “การบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม” เพื่อเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนาในปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น รวมไปถึงเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น ๆ ในการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อสะท้อนปัญหาในการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อเสนอแนะการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์

Henri Fayol เป็นนักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ซึ่งมีประสบการณ์ในฐานะวิศวกร และนักบริหารระดับสูงในหลายองค์การมาก่อน โดย Fayol ได้เขียนหนังสือ หลักการบริหารที่สำคัญเล่ม หนึ่งในปี ค.ศ. 1916

และได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ ชื่อ General and Industrial Management ในปี ค.ศ. 1929 ภายหลังจากต่อมาเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายจากการตีพิมพ์ครั้งที่สอง ในปี ค.ศ. 1949 โดยการเสนอหลักการทั่วไปทางการบริหารที่เรียกว่า A General Approach to Administration ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และ การควบคุม (Controlling) ซึ่ง เรียกอย่อ ๆ ว่า POCCC (Fayol, 2004) โดยรายละเอียดของหน้าที่ทั้ง 5 ประการ นั้นมีดังนี้

P – Planning : การวางแผน การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์บวกกับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการการทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ

O – Organizing : การจัดองค์การ การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคน ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้างตำแหน่ง โครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย หากองค์กรมีการจัดการองค์การที่เป็นระบบระเบียบ มีปริมาณคนพอกับที่ต้องการ ก็ย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง

C – Commanding : การบังคับบัญชาสั่งการ การจัดองค์การตลอดจนจัดโครงสร้างการทำงานนั้นจะทำให้เราเห็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพราะการทำงานหมู่่มากจำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชาเพื่อให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีคนคอยควบคุม สั่งการ ควบคุมรวม ตลอดจนสอดส่องปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขให้ไวที่สุด

C – Coordination : การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมไปถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนาจให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้

C – Controlling : การควบคุม การควบคุมในที่นี้หมายถึงการกำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ประครองการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามแนวทางพุทธศาสนา

การบริหารที่ดีในทัศนะของพุทธศาสนานั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำหรือผู้บริหารควรปกครองหรือมีหลักการในการบริหารที่ตั้งอยู่ในธรรม ควรจัดการให้เหมาะสม (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2556) และสอดคล้องกับความเป็นจริง ผู้บริหารหรือผู้ปกครองควรปฏิบัติตนโดยใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นใหญ่ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการขับเคลื่อนองค์กร หากปฏิบัติได้การบริหารนั้น ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

หมายถึง หลักคำสอนทางศาสนาที่เป็นความจริงและมั่นคง เป็นความดีงามและความถูกต้อง จำเป็นสำหรับชีวิตทุกคน เมื่อทุกคนนำไปปฏิบัติแล้วจะส่งผลให้เกิดความดีงาม ในชีวิตและสมาชิกในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

1. หลักธรรมสำหรับการครองตน คือ หลักพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้ประพฤติ ปฏิบัติตามเป็นผู้ประเสริฐ ซึ่งส่งผลให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยเชื่อว่าคนหรือมนุษย์ จะประเสริฐได้ก็ต่อเมื่อมีคุณธรรม ประกอบด้วย 1) เมตตา มีความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความปรารถนาดีมอบให้ผู้อื่น รวมทั้งมีความเมตตาต่อสัตว์ด้วย 2) กรุณา มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มีความสงสารและเห็นใจเมื่อ ผู้อื่นประสบความทุกข์ยาก 3) มุทิตา มีความปิติยินดีหรือเห็นผู้อื่นได้ดี ประสบความสำเร็จตามปรารถนา ไม่มีความอิจฉาริษยา ร่วมชื่นชมยินดีกับความสำเร็จของบุคคลอื่นอย่างจริงใจ 4) อุเบกขา มีการทำจิตใจให้วางเฉยหรือวางใจเป็นกลาง เมื่อประสบพบเห็นบุคคลอื่น หรือตนเองกำลังประสบความทุกข์

2. หลักธรรมสำหรับครองคน คือ หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่มีวิธีปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลอื่นที่ยังไม่มีความรักนับถือกัน ให้เกิดความรัก ความนับถือ และผูกไมตรีซึ่งกันและกัน เกิดความสนิทสนมกัน และมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 1) ทาน คือ การให้สิ่งของที่เป็นของตนเองกับบุคคลอื่น ๆ ด้วยความเต็มใจ 2) ปิยวาจา คือ การเจรจาด้วยถ้อยคำไพเราะ พุดชวนให้คนอื่นเกิดความรัก และนับถือ 3) อตถจริยา คือ การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ระหว่างกันและเพื่อส่วนรวม เป็นการช่วยเหลือด้วยแรงกายและชวนขวายเป็นที่จะช่วยเหลือกิจการงานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงอย่างจริงจัง 4) สมานัตตตา คือ การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือตัวจนเกินฐานะของตน

3. หลักธรรมสำหรับการครองงาน คือ อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่เป็นทางแห่งการนำมาซึ่งความประสบความสำเร็จของกิจการงาน ประกอบด้วย 1) ฉันทะ คือ ความพอใจ 2) วิริยะ คือ ความพากเพียร 3) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ 4) วิมังสา คือ การปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อมุ่งให้งานประสบผลสำเร็จเป็นสำคัญที่สุดและเหมาะสมกับบริบทของงานและสังคม

3. แนวคิดเกี่ยวกับมูลนิธิ

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 110 ได้บัญญัติความหมายของมูลนิธิไว้ว่า มูลนิธิ ได้แก่ ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้โดยเฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์ เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยมีได้มุ่งหาผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน และได้จดทะเบียนตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้

การจัดการทรัพย์สินของมูลนิธิ ต้องมีใช่เป็นการหาผลประโยชน์เพื่อ บุคคลใดนอกจากเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธินั้นเอง

ในปัจจุบันประเทศไทยมีมูลนิธิเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งมูลนิธิเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศลสาธารณะ การศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษา หรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยมีได้มุ่งหาประโยชน์มาแบ่งปันกัน เงินบริจาคที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ และรายจ่ายที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของมูลนิธิ จึงต้องมีการระบอบการควบคุมภายใน ที่ดีเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส โดยมูลนิธิจะต้องจดทะเบียนเป็น นิติบุคคลตามพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 1 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2535 และปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการจดทะเบียนมูลนิธิ การดำเนินกิจการและการทะเบียนมูลนิธิ พ.ศ. 2545 (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2556)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย (1) คณะกรรมการผู้บริหารมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา จำนวน 6 คน (2) ผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา จำนวน 8 คน (3) ประชาชนผู้บริจาคให้แก่มูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา จำนวน 6 คน รวมจำนวน 20 คน การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ศึกษาครั้งนี้ คือ มูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ที่เป็นที่รู้จัก ยอมรับ การดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์ และสามารถเข้าไปในสถานที่ศึกษาได้ (นิศา ชูโต, 2561)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยประเด็นคำถามจะครอบคลุมหัวข้อการศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะของคำถามจะเป็นปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบคำถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ซึ่งแบ่งโครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์การบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อสะท้อนปัญหาในการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม และส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่อเสนอแนะการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) เพื่อรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานการวิจัย หนังสือ ตำรา รายงานการประชุม บทความ วารสาร ข้อมูลที่หน่วยงานจัดทำขึ้น เช่น รายงานผลการดำเนินงาน บันทึกการประชุมขององค์การ ฯลฯ

2. การศึกษาข้อมูลจากวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ((In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามแนวคำถาม (Interview Guide) ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญตามจุดประสงค์ที่ต้องการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ศึกษาในครั้งนี้มีจำนวน 20 คน ได้แก่ คณะกรรมการผู้บริหารมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา ผู้ปฏิบัติงานของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา และประชาชนผู้บริจาคให้แก่มูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา ซึ่งในการดำเนินการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตในการบันทึกข้อมูล ทั้งการบันทึกเสียง และการจดบันทึก โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละคนจะอยู่ที่ประมาณ 45 – 60 นาที หรือจนกว่าข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation)

3. การสังเกต (Observation) เป็นการใช้ประสาทสัมผัสของผู้วิจัยในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งการสังเกตนี้เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) กล่าวคือ เป็นการที่ผู้วิจัยกระทำตนเป็นบุคคลภายนอก ฝึ่สังเกตโดยไม่เข้าไปร่วมในกิจกรรมที่ทำอยู่ ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่รู้สึ่ถูกเฝ้าระวัง แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่ได้เข้าไปอยู่ในบริเวณนั้นด้วย วิธีนี้จะใช้ระยะเวลาสั้นกว่าในการเก็บข้อมูล (สุภางค์ จันทวานิช, 2554)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลมาในช่วงแรกจะทำการนำมาถอดบทสัมภาษณ์ จากนั้นจัดระเบียบของข้อมูลหรือการจัดทำข้อมูลอยู่ในสภาพที่พร้อมจะถูกนำไปวิเคราะห์ได้โดยสะดวก (ชาย โพธิ์สิตา, 2562) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตีความ (Interpretation) สกัดเนื้อหาสาระ (Content Message) จากการสื่อความหมายของผู้ให้ข้อมูลทั้งทางตรง (Manifested) และทางอ้อม (Laten) (นิศา แสงชูโต, 2561) ตลอดจนเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพราะอะไร เขียนรายงานการวิจัยที่สมบูรณ์และครบถ้วนโดยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. การบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม

1.1 ด้านการวางแผน พบว่า มูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนาจะเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการทำงานของมูลนิธิร่วมกัน จึงทำให้การทำงานของมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนทุน

ทรัพย์ และผู้ยากไร้ สามารถดำเนินการได้อย่างดี จนในแต่ละปีมีผู้คนมากมายที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ และกิจกรรมของทางมูลนิธิ

1.2 ด้านการจัดองค์การ พบว่า การจัดการองค์การของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา จะจัดโครงสร้าง ภายในที่แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ทุกคนในมูลนิธิจะได้รับมอบหมายงานหรือความรับผิดชอบตาม ความสามารถหรือความถนัดของแต่ละคน ส่งผลให้การดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันทั่วทั้งองค์กร องค์กรเกิดความ สมดุล เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน

1.3 ด้านการจัดคน พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนาให้ความสำคัญกับคนหรือบุคคลเพราะเชื่อว่า จะช่วยทำให้มูลนิธิสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายได้ ทำให้มูลนิธิมีความใส่ใจการสรรหา การคัดเลือกคนเข้ามาทำงาน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคคล เพื่อให้มีทักษะเหมาะสมที่จะปฏิบัติงาน และการสร้างขวัญ กำลังใจ เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวบุคลากรภายในองค์กร

1.4 ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ พบว่า ประธานกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อ พุทโธภาวนา ให้เกียรติผู้รับคำสั่ง มีเหตุผล รู้จักกาลเทศะ ไม่ใช้อำนาจที่เหนือกว่าเบียดเบียนผู้อื่น แต่จะสั่งงาน ตามภารกิจหน้าที่ จึงทำให้สร้างบรรยากาศของความสมานฉันท์ ไม่ทอดทิ้งไม่ว่างเฉยต่อปัญหาต่าง ๆ ที่บุคลากร ต้องเผชิญ

1.5 ด้านการควบคุม พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนาจะมีคอยการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ บุคลากรเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหา และอุปสรรค ทั้งยังเป็นการควบคุมความประพฤติของเจ้าหน้าที่ให้อยู่ในความดีงามของสังคมและหลักนิติธรรม เพื่อนำไปสู่ความศรัทธา ไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป

2. ปัญหาในการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า เงินที่ทางมูลนิธิมีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ขาด แคลนทางด้านทุนทรัพย์ทางการศึกษาได้หมดทุกคน บุคลากรของมูลนิธิยังไม่เพียงพอต่องานที่มูลนิธิต้องทำ แล้ว บุคลากรที่มีอยู่ยังขาดทักษะใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ในการทำงาน แม้ทางมูลนิธิจะคอยติดตามการทำงานของบุคลากร แต่ว่าการติดตามยังขาดความต่อเนื่อง มูลนิธิยังต้องการความร่วมมือจากชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการทำงาน ซึ่ง สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ

3. ข้อเสนอแนะการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ควรสร้างบุคลากรที่เป็นคนรุ่นใหม่ให้เข้าทำงานมากขึ้น เพื่อใ้งานของ มูลนิธิได้รับการสืบสานอย่างต่อเนื่องต่อไป ปลูกฝังค่านิยม และพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในทางพุทธจริยธรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องหลักพุทธธรรมให้แก่บุคลากร เพื่อให้สามารถนำมาพัฒนาตนเองหรือประยุกต์ใช้ในการ ทำงาน โดยผลักดันให้มีการนำมาใช้ในกระบวนการทำงานของอย่างเป็นรูปธรรม สร้างการรับรู้เกี่ยวกับมูลนิธิ ให้กับประชาชนได้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่เพื่อตั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษานำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสาม พราน จังหวัดนครปฐม แยกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนาจะเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมใน การกำหนดทิศทางการทำงานของมูลนิธิร่วมกัน จึงทำให้การทำงานของมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนทุน ทรัพย์ และผู้ยากไร้ สามารถดำเนินการได้อย่างดี จนในแต่ละปีมีผู้คนมากมายที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ

และกิจกรรมของทางมูลนิธิ ซึ่งการวางแผนนี้ปรากฏให้เห็นว่ามีการยึดหลักอิทธิบาท 4 อย่างชัดเจน ทั้งการมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา สอดคล้องกับการศึกษาของฐิติพร สะสม (2563) พบว่า พุทธศาสนาซึ่งกำลังเป็นที่สนใจในการนำหลักการทางพระพุทธศาสนามาผสมผสาน และประยุกต์ใช้กับหลักการบริหารงาน เพื่อค้นหาการบริหารงานที่ยั่งยืน และดำรงความเป็นมนุษย์ที่จะอยู่ร่วมกันโดยสันติสุขผ่านพุทธศาสนา จึงถือว่าหลักพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือที่ดี ที่จะนำมาใช้ร่วมกับระบบการบริหารงาน ที่ต้องการการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสอดคล้องกับการวิจัยของมลธิดา อุบลรัตน์ (2565) พบว่า หลักอิทธิบาทธรรม เป็นหลักในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ความเป็นมืออาชีพ และใส่ใจในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ และรับรู้ที่กำลังเกิดอะไรขึ้นในที่ทำงาน ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีความสุข ทั้งต่อตนเอง และเพื่อนร่วมงาน ส่งผลให้ องค์กรมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

1.2 ด้านการจัดองค์การ พบว่า การจัดการองค์การของมูลนิธิหลวงพ่อบุญโศภานา จะจัดโครงสร้างภายในที่แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ทุกคนในมูลนิธิจะได้รับมอบหมายงานหรือความรับผิดชอบตามความสามารถหรือความถนัดของแต่ละคน ส่งผลให้การดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันทั่วทั้งองค์กร องค์กรเกิดความสมดุล เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน ซึ่งจากการจัดการองค์การนี้ปรากฏให้เห็นชัดในหลักพรหมวิหารธรรม 4 และหลักสังคหวัตถุ 4 สอดคล้องกับการวิจัยของพิมพ์ภัส นัสบุสย์ (2565) พบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่ยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้คน ผูกมิตร เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล เป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ได้แก่ การให้การเสียสละ การพูดจาให้สุภาพ การประพฤติในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น และการเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ เพื่อให้การช่วยเหลือด้านปัจจัยต่างๆ การช่วยด้วยถ้อยคำ กำลังคน การร่วมเผชิญแก้ปัญหา มุ่งสงเคราะห์ และประสานคนให้เกิดความสามัคคีเพื่อให้การบริหารจัดการงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการจัดคน พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อบุญโศภานาให้ความสำคัญกับคนหรือบุคคลเพราะเชื่อว่า จะช่วยทำให้มูลนิธิสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายได้ ทำให้มูลนิธิมีความใส่ใจในการสรรหา การคัดเลือกคนเข้ามาทำงาน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคคล เพื่อให้มีทักษะเหมาะสมที่จะปฏิบัติงาน และการสร้างขวัญ กำลังใจ เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งการจัดคนนี้ปรากฏให้เห็นชัดในหลักสังคหวัตถุ 4 และหลักพรหมวิหาร 4 สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริรินทร์ กัญญาวิริยะ และคณะ (2565) พบว่า หลักธรรมที่พบได้ในพระสูตร หลักธรรมเกี่ยวกับการบริหารคน ได้แก่ พรหมวิหารธรรม สังคหวัตถุธรรม สัมปยุตตธรรม และอคติ หลักธรรมทั้ง 4 หมวดนี้เป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญสำหรับการบริหารคนจากภายในสู่ภายนอก และสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพ์ภัส นัสบุสย์ (2565) พบว่า การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย สามารถสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินการบริหารงานคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน ลดระยะเวลาในการดำเนินงาน วางคนให้เหมาะสมกับงาน และการทำงานเกิดความคุ้มค่า ทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์

1.4 ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ พบว่า ประธานกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อบุญโศภานา ให้เกียรติผู้รับคำสั่ง มีเหตุผล รู้จักกาลเทศะ ไม่ใช้อำนาจที่เหนือกว่าเบียดเบียนผู้อื่น แต่จะสั่งงานตามภารกิจหน้าที่ จึงทำให้สร้างบรรยากาศของความสมานฉันท์ ไม่ทอดทิ้งไม่วางเฉยต่อปัญหาต่าง ๆ ที่บุคลากรต้องเผชิญ ซึ่งการบังคับบัญชาสั่งการนี้ปรากฏให้เห็นชัดในหลักพรหมวิหาร 4 และหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุมาลี บุญเรือง และ พระอโณทัย กตปุณโญ (อุ้นเรือน) (2564) ทศพิธราชธรรมเป็นหลักธรรมกลุ่มเกลาอารมณ์ หรือเป็นธรรมที่หล่อเลี้ยงอารมณ์ของคนที่เป็นผู้นำ เพื่อให้ผู้นำมีความสามารถในการกำกับและควบคุมอารมณ์ของผู้นำ อีกทั้งสามารถบริหารจัดการอารมณ์ และความรู้สึกของตัวเองให้มีสมรรถภาพจิตดี มีสุขภาพจิตดี และคุณภาพจิตดี จะเห็นว่าทศพิธราชธรรมเป็นหลักปฏิบัติสำหรับกลุ่ม

เกล้าจิตใจเพื่อให้สามารถปรับใจให้สอดคล้องกับวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่เข้ามากระทบจิตใจ ทดสอบจิตใจและสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องไม่มีอคติและมุ่งประโยชน์ส่วนรวมที่จะเกิดขึ้นแก่สังคมเป็นสำคัญ

1.5 ด้านการควบคุม พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนาจะมีคอยการตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการให้คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาและอุปสรรค ทั้งยังเป็นการควบคุมความประพฤติของเจ้าหน้าที่ให้อยู่ในความดีงามของสังคมและหลักนิติธรรม เพื่อนำไปสู่ความศรัทธา ไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป ซึ่งการควบคุมนี้ปรากฏให้เห็นชัดในหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ สอดคล้องกับการวิจัยของ ณิชวนน ไพรรุณ (2562) พบว่า ผู้บริจาคมยังคำนึงถึงคุณภาพของการบริการ ภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือและปริมาณการให้บริการขององค์กรก่อนตัดสินใจบริจาค

2. ปัญหาในการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า เงินที่ทางมูลนิธิมีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทางด้านทุนทรัพย์ทางการศึกษาได้หมดทุกคน บุคลากรของมูลนิธิยังไม่เพียงพอต่องานที่มูลนิธิต้องทำ แล้วบุคลากรที่มีอยู่ยังขาดทักษะใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการทำงาน แม้ทางมูลนิธิจะคอยติดตามการทำงานของบุคลากรแต่ว่าการติดตามยังขาดความต่อเนื่อง มูลนิธิยังต้องการความร่วมมือจากชุมชนเพื่อขับเคลื่อนการทำงาน ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ สอดคล้องกับการศึกษาของ ณิชวนน ไพรรุณ (2562) พบว่า องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพสังคมอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะองค์กรศาสนาในประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์กับคนไทยตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน และสังคม จึงทำให้องค์กรศาสนาได้รับการบริจาคจากภาคบุคคลมากที่สุด

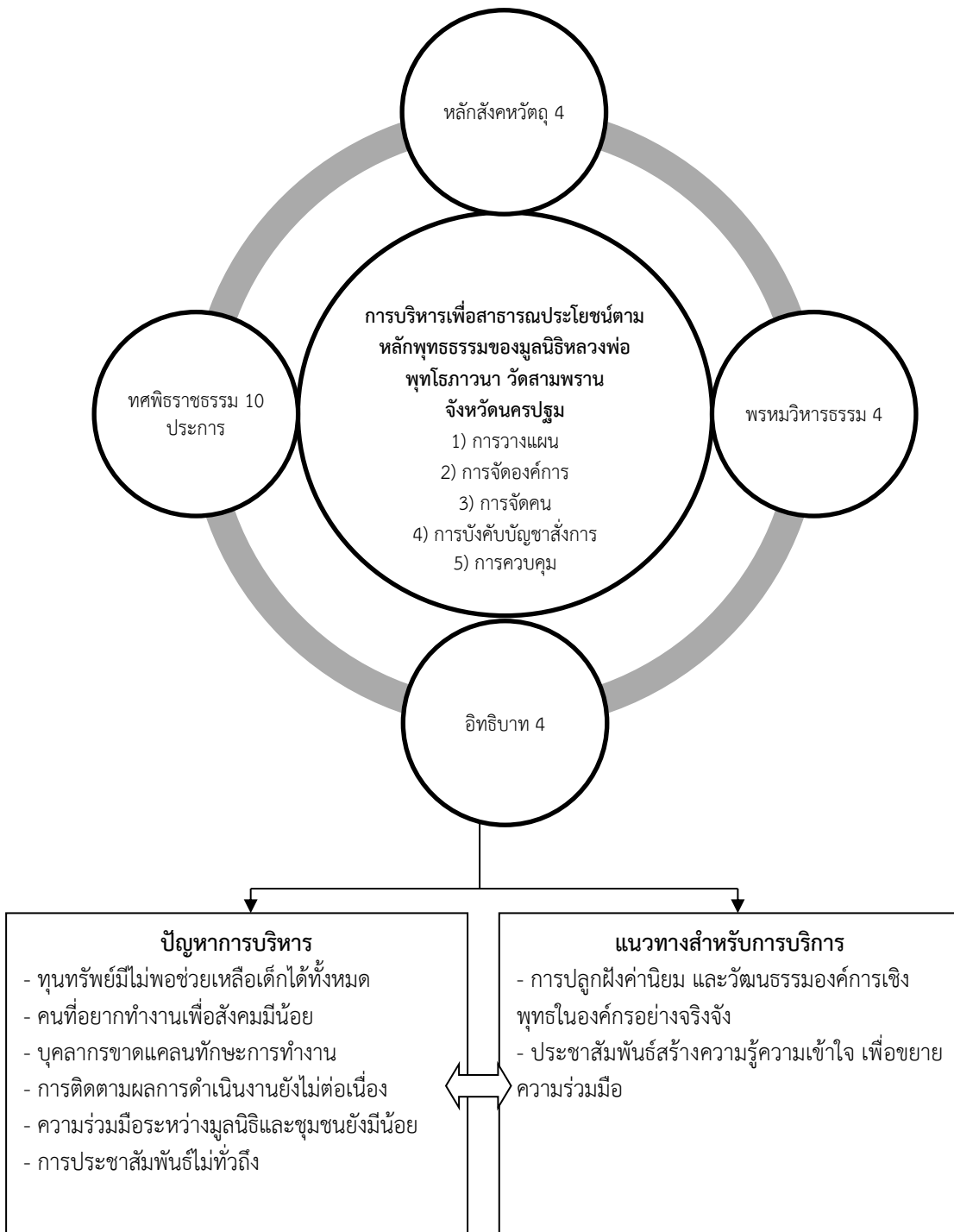
3. ข้อเสนอแนะการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ควรสร้างบุคลากรที่เป็นคนรุ่นใหม่ให้เข้าทำงานมากขึ้น เพื่อให้งานของมูลนิธิได้รับการสืบสานอย่างต่อเนื่องต่อไป ปลุกฝังค่านิยม และพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในทางพุทธจริยธรรม ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องหลักพุทธธรรมให้แก่บุคลากร เพื่อให้สามารถนำมาพัฒนาตนเองหรือประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยผลักดันให้มีการนำมาใช้ในกระบวนการทำงานของอย่างเป็นรูปธรรม สร้างการรับรู้เกี่ยวกับมูลนิธิให้กับประชาชนได้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่เพื่อตั้งให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ จิตติพร สะสม (2563) พบว่า หลักพุทธศาสนากับหลักการบริหารงานในปัจจุบันสามารถบูรณาการรวมเข้าด้วยกันได้ และเป็นแนวทางที่มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารงานในสถานการณ์ปัจจุบัน แม้ว่าจะเป็นหลักธรรมคำสอนที่มีมานานแล้วก็ตาม แต่ก็ยังแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ต่อการนำมาใช้ในการบริหารงานในสังคมปัจจุบันได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้นำหลักพุทธธรรม มาใช้ในการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ สามารถธำรงรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่ไว้กับองค์กร ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ประธานกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา ได้แสดงออกด้วยท่าทีที่สุภาพอ่อนโยน ให้เกียรติผู้อื่น จึงทำให้บุคลากรปฏิบัติตามด้วยดี และด้านการควบคุม มีการติดตามการทำงานและป้องกันการทุจริตของบุคลากรภายในองค์กร สำหรับปัญหาในการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม เกิดจากสภาพสังคมที่มีเด็กอีกเป็นจำนวนมากขาดแคลนทุนทรัพย์ทางการศึกษา จึงทำให้ทุนทรัพย์ของมูลนิธิที่มีไม่อาจช่วยเหลือเด็กทุกคนได้ คนที่จะมาทำงานเพื่อสังคมยังมีไม่มาก ทำให้การหาคนมาทำงานค่อนข้างยาก สภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทำให้ทางมูลนิธิต้องเพิ่มทักษะการทำงานให้บุคลากรอยู่เสมอ เพื่อให้ผลของงานออกมาดีที่สุดใน การติดตามผลการดำเนินงานยังไม่ต่อเนื่อง ความ

838 | การบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน
จังหวัดนครปฐม

ร่วมมือระหว่างมูลนิธิและชุมชนยังมีน้อย และการประชาสัมพันธ์ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนในหมู่มาก แนวทางการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่พุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม คือการปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรมองค์การเชิงพุทธให้กับคนในมูลนิธิ เพื่อให้เกิดการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในองค์กรอย่างจริงจัง เร่งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมให้ประชาชนทั่วไปได้รับความรู้ความเข้าใจ เพื่อขยายความร่วมมือ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ด้านการวางแผน พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนาได้เปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการทำงาน จนทำให้แผนงานของมูลนิธิที่นำไปปฏิบัติสำเร็จผลเป็นอย่างดี ดังนั้น ปรธานกรรมการมูลนิธิจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของมูลนิธิอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดองค์การ พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนาได้จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบหรือมอบหมายงานความสามารถหรือความถนัดของแต่ละคน ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน ดังนั้น ปรธานกรรมการมูลนิธิจึงควรจำแนกหน้าที่ของบุคลากรนั้น ๆ ให้ตรงกับความสามารถ เพื่อให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงาน และเพิ่มศักยภาพขององค์กร

ด้านการจัดคน พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนาให้ความสำคัญกับการบริหารบุคลากร ดังนั้น ปรธานกรรมการมูลนิธิจึงควรพิจารณาสรรหา คัดเลือกคนที่มีความสามารถเข้ามาทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการพัฒนาเพื่อให้การปฏิบัติงาน และพัฒนาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ พบว่า ปรธานกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา มีการลักษณะการสั่งการที่สุภาพ ให้เกียรติผู้อื่น จึงทำให้ได้รับร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ดังนั้น ปรธานกรรมการมูลนิธิ และคณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา จึงควรแสดงความสุภาพอ่อนโยน ให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเมตตา ปรารถนาดี เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือและยอมรับจากบุคลากรภายในองค์กร

ด้านการควบคุม พบว่า มูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนามีการติดตามควบคุมทั้งงานดำเนินงานและพฤติกรรมของบุคลากร ดังนั้น ปรธานกรรมการมูลนิธิ จึงควรติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานและพฤติกรรมของบุคลากรให้อยู่ในกรอบที่ตั้งงามของสังคม เพื่อสร้างความโปร่งใส และสร้างความศรัทธาไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน ควรศึกษาประสิทธิภาพการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม หรือ ควรศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารเพื่อสาธารณประโยชน์ตามหลักพุทธธรรมของมูลนิธิหลวงพ่อพุทโธภาวนา วัดสามพราน จังหวัดนครปฐม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2556). *คู่มือการดำเนินการของมูลนิธิและสมาคม*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- กรุงเทพมหานคร. (2559). *ความรู้เกี่ยวกับมูลนิธิ*. สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2567, จาก <https://webportal.bangkok.go.th/>
- ชาย โปธิสิตา. (2562). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิช ชิง.
- ฐิติพร สะสม. (2563). การปรับใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อการบริหารงานในสังคมปัจจุบัน. *วารสารปัญญาภิธาน*, 5(1), 15-28.
- ณัฐชน ไพรธม. (2562). ประสิทธิภาพการระดมทุนขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไร: กรณีศึกษาองค์กรศาสนาในประเทศไทย. *วารสารพัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์*, 13(2), 63-83.

- ณัฐวุฒิ เอี่ยมเนตร, สุวรงค์ วงศ์สุรวัดน์, พระครูปลัดประวิทย์ ทรัพย์อุไรรัตน์, นภัทร์ แก้วนาค และ จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2567). นวัตกรรมการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการบริหารจัดการองค์กร ภาครัฐและภาคเอกชนในยุคดิจิทัล, *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 6(1), 291-302.
- นวนลภา จุลสุทธิ, กัสมา กาซ็อน, สิปราง เจริญผล และ พรชัย เจดามาน. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์กรภาครัฐภายใต้ยุค VUCA. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1), 310 – 328.
- นัฏวรรณ รุจิณรงค์. (2563). *แนวทางในการพัฒนากฎหมายมูลนิธิเพื่อป้องกันการกระทำทุจริต* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิตา ชูโต. (2561). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัท พรินต์โพร จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2556). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.
- พิมพ์ภัส นัสสุสัย. (2565). การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(1), 586-595.
- มลธิดา อุบลรัตน์. (2565). หลักอิทธิบาท 4 : เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีความสุข. *วารสารสหวิทยาการ นวัตกรรมปริทรรศน์*, 5(2), 150-161.
- สิรินทร์ กัญยาริวิยะ, ชีสา กัญยาริวิยะ และ เมธา หริมเทพาธิป(2565). การบริหารคนตามหลักพุทธธรรมสำหรับนักธุรกิจ. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*, 5(2), 240-249.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี บุญเรือง และ พระอโณทัย กตปุญโญ (อุ้นเรือน). (2564). รัฐศาสตร์แนวพุทธว่าด้วยการปกครองตามหลักทศพิธราชธรรม. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(1), 233–242.
- Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126–135.
- Fayol, F. (2004). *General and Industrial Management*. London: Pittman and Sons.
- Klomkul, L., Damnoen, S., Sawasdee, U., & Wilairadtanakun, A. (2023). Network Development of Buddhist Communication Innovative Space For Media Literacy of Thai Youths. *Journal of Namibian Studies: History Politics Culture*, 35, 919-935.